

air traffic controller from another country, communicates with many representatives of different cultures on business trips, and works in a multicultural environment in the cockpit.

The article reveals the problem of preparing future pilots for intercultural interaction. As a result of the research, the criteria with the indicators have been determined in accordance with the structure of future pilots' readiness for intercultural interaction. The motivational component corresponds to the value criterion with the following indicators: awareness of the importance of intercultural interaction in professional activities, value attitude to native and foreign culture and traditions. The cognitive-activity component corresponds to the cognitive criterion with indicators: knowledge, skills and competences of intercultural interaction. The acmeological component corresponds to the behavioral criterion with the indicators: focus on success in professional activities; possession of socio-professional activity in the intercultural environment; interaction with colleagues, representatives of other ethnic groups and cultures; conflict resolution in the intercultural environment. The emotional-volitional component corresponds to the interpersonal criterion with the indicators of a number of professionally important qualities of intercultural interaction.

The selected indicators allowed developing a three-level scale of levels of future pilots' readiness for intercultural interaction, namely: low, medium and high. The low level is characterized by the unformed readiness for intercultural interaction. The cadets have almost no knowledge, no developed skills, and competences of intercultural interaction. The middle level is characterized by the fact that cadets have a sufficient level of knowledge, skills and competences in intercultural interaction. The need and readiness to improve their professional status in the future are well formed. The high level is characterized by a firm formation of readiness for intercultural interaction.

Key words: *intercultural interaction, future pilots, flight safety, readiness for intercultural interaction, readiness criteria and indicators, levels of readiness for intercultural interaction.*

УДК 37.013(351)

Олена Огієнко

Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка

ORCID ID 0000-0002-3089-6288

DOI 10.24139/2312-5993/2020.08/240-251

АНДРАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

У статті визначено особливості професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування; з'ясовано її мету та завдання; розкрито сутність понять «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування»; розкрито педагогічні можливості застосування андрагогічного підходу та андрагогічної моделі навчання у професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування в закладах вищої освіти; доведено важливість формування в майбутніх управлінців андрагогічної компетентності.

Ключові слова: *державне управління, публічне управління та адміністрування, вища освіта, професійна підготовка фахівців публічного управління та адміністрування, освітньо-професійна програма, андрагогічні засади, андрагогічний підхід, андрагогічна модель навчання, андрагогічна компетентність.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, інтеграції, цифровізації зумовлюють суттєві зміни в політичному, економічному, культурному житті суспільства, які потребують нової якості державного управління. Про це свідчать окремі нормативно-правові акти України, зокрема Концепція адаптації інституту державної служби України до стандартів Європейського Союзу, Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів тощо. Це спонукає до пошуку інноваційних підходів до професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування, фахівців нової формації, які будуть ефективно здійснювати покладені на них функції, проявляти самостійність, самоспрямованість, відповідальність, прагнути до навчання впродовж життя. У цьому контексті важливе місце у професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування займає андрагогічний підхід, який дає можливість урахувати потреби та інтереси тих, хто навчається; позалучати їх до планування, організації, здійснення та контролю процесу навчання; забезпечити перехід від педагогічної моделі навчання до андрагогічної; орієнтувати на креативність, самомотивацію, саморозвиток.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукової літератури засвідчив, що теоретичні засади управління, зокрема, публічного управління розкрито в роботах Д. Веймара, Ф. Кена, С. Лайта, Д. Норта, С. Смітта, Ф. Хайєка та ін. Публічному адмініструванню присвячені роботи І. Грицяк, В. Коваленка, А. Колодія, Н. Мельтюхової та ін. Серед дослідників публічного управління можемо виділити Л. Гонюкову, В. Голубь, В. Козакова, В. Ребкало. Проблематика публічного управління є об'єктом уваги таких зарубіжних фахівців, як: К. Аллен, Дж. Бостон, Д. Вальдо, В. Вільсон, Р. Дарендорф, Д. Кетлі, Д. Осборн, Л. Отул, Т. Пітерс, Р. Прістюс, А. Розенблум, А. Турен, Д. Фельдман, С. Хантінгтон, К. Худ, Г. Шмідт та ін. Дослідженню проблем компетентнісної освіти, формування професійної компетентності майбутніх фахівців присвячені праці І. Зязюна, Н. Ничкало, О. Дубасенюк, Н. Кузьміної, О. Семеног, О. Овчарук, О. Савченко та ін. Проблема професійної підготовки майбутніх управлінців стала предметом досліджень таких учених, як: В. Авер'янова, С. Дубенко, Н. Калашник, В. Луговий, О. Романовський, Л. Сергеева, Т. Сорочан, та ін. Особливості підготовки державних управлінців розкрито в роботах О. Алейнікової, Т. Мотренко, Т. Романенко, Н. Дацій, В. Сиченко, О. Ткаченко, Л. Тихончук та ін. Питання використання андрагогічного підходу в процесі професійної підготовки фахівців знайшли відображення в дослідженнях О. Аніщенко, О. Баніт, Л. Лук'янової, О. Кукуєва, С. Змєйова, Н. Протасової, В. Олійника та

ін. Дослідження засвідчують доречність використання андрагогічного підходу у професійній підготовці фахівців, тому не підлягає сумнівів, що використання андрагогічного підходу у професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування має значний педагогічний потенціал у контексті підвищення її якості.

Мета статті – визначення педагогічних можливостей і обґрунтування доцільності використання андрагогічного підходу у професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування.

Методи дослідження. Окреслена мета дослідження зумовила вибір комплексу взаємопов'язаних методів дослідження, а саме: методи теоретичного аналізу наукової та методичної літератури; дефініційний аналіз, зіставлення, систематизація, узагальнення – для з'ясування стану розробленості порушеної проблеми, визначення ключових понять дослідження, теоретичного обґрунтування доцільності використання андрагогічного підходу в процесі професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування.

Виклад основного матеріалу. Сучасний економічний розвиток України зумовлює необхідність реформування державного управління з метою подолання консервативності управлінських процесів. Водночас соціальна зумовленість адміністративних взаємовідносин у суспільстві, зміна ролей та функцій державних службовців вимагає постійної адаптації до швидкоплинних умов. Ще на початку XX століття реформатор П. А. Столипін наголошував на тому, що жоден уряд не зможе ефективно функціонувати, якщо не буде мати досконалий апарат виконавчої влади. А це означає важливість та необхідність трансформації не тільки системи державного управління, а й підходів до організації професійної підготовки її фахівців, оновленні її змістового наповнення відповідно до розвитку людських ресурсів, публічної влади; застосування технологій навчання, що сприяють розвитку персоналу публічної влади на принципах публічності, прозорості та відкритості.

Основними підходами в розвитку теорії та практики управління є: школи управління, серед яких: школа наукового управління (кінець XIX – початок XX ст.); адміністративна школа та школа людських відносин (перша половина XX ст.); школа науки управління (1950-1960 рр.); біхевіористична школа (друга половина XX – початок XXI ст.); школа «чутливої» адміністрації, поліцентризму.

На думку А. В. Антонової (2017), саме школа «чутливої» адміністрації, поліцентризму заклала основи принципів упровадження мережевого

підходу в організаційно-управлінські процеси в державному управлінні. А процесуальні теорії, серед яких: теорія справедливості, теорія сподівання, сприяли розвитку сфери публічного управління.

Закцентуємо на тому, що публічне управління та адміністрування – це сфера, яка пов'язана з вирішенням стратегічних завдань державних органів, підприємств, установ, організацій із урахуванням комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу і тенденцій розвитку в конкурентному середовищі, а також у певній галузі суспільного виробництва й держави в цілому.

Проаналізуємо сутнісні особливості понять «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування».

Так, поняття «державне управління», визначається як: діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для якнайповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами (Ковбасюк та ін., 2010, с. 150); практичний, організуючий і регулювальний вплив держави на суспільну і приватну життєдіяльність людей із метою її впорядкування, збереження або перетворення, що спирається на її владну силу (Атаманчук, 2006, с. 33); процес здійснення авторитарного врядування через формування та реалізацію системи державних органів виконавчої влади на всіх рівнях адміністративно-територіального поділу країни, які застосовують сукупність способів, механізмів, методів владного впливу на суспільство (Мартиненко, 2010, с. 21).

Ми погоджуємося, що державне управління у вузькому розумінні розглядає як сукупність державних органів, між якими певним чином розподілені різні види діяльності держави, а в широкому розумінні – як вид соціального управління, вид специфічної діяльності держави, що дістає вияв у функціонуванні її органів, які впливають на суспільні відносини з метою її врегулювання відповідно до державних інтересів (Коломієць, 2011; Таран, 2020).

Поширення демократії, розвиток громадянського суспільства зумовили необхідність реформування, що привело до появи нової форми управління в публічному секторі – «публічного адміністрування», що стало закономірним кроком у розвитку державного управління. На відміну від державного управління, публічне адміністрування – це цілеспрямована взаємодія публічних адміністрацій із юридичними і фізичними особами з приводу забезпечення реалізації законів і підзаконних актів та виконання частини

основних функцій: орієнтуючого планування, що визначає бажані напрями розвитку, створення правових, економічних та інших умов для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподілу праці, кооперування й координування діяльності, моніторинг результатів (Таран, 2020). Це засвідчує, що для публічного адміністрування визначальним є суспільство і публічна влада.

Отже, якщо державне управління належить до авторитарного виду управління, то публічне адміністрування – до демократичного. Якщо в державному управлінні об'єктом виступає держава, то в публічному адмініструванні – суспільство. Таким чином, відбулася трансформація державного управління в публічне адміністрування, а згодом і в публічне управління.

На думку К. Поллітта, публічне управління може розглядатися в трьох контекстах як: діяльність державних службовців і політиків; структури і процедури органів державної влади; системне вивчення чи то діяльності, чи то структур і процедур (Pollitt, 2004).

Розвиток та утвердження стандартів публічного управління в Україні вимагає особливої уваги до професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування, яка є вимогою часу не лише для органів влади, а й громадських утворень і організацій.

Освітню програму бакалаврського рівня підготовки за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» вперше було відкрито у 2016 році кафедрою макроекономіки та державного управління на факультеті економіки та управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Навчальні курси розроблялися з акцентуванням на розумінні та можливостях практичного застосування тих принципів, які є основоположними для ефективного управління в державних та громадських агенціях» (Фоміцька, 2019).

Метою професійної підготовки таких фахівців стало формування та розвиток нової генерації фахівців публічного управління та адміністрування, шляхом надання поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь, навичок, загальних засад методології наукової і професійної діяльності та інших компетентностей, необхідних для ефективного виконання завдань інноваційного характеру в публічній сфері та бути відповідальними перед суспільством.

У цьому контексті саме андрагогічний підхід може скласти основу системи професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що андрагогічні засади освіти почали формуватися, починаючи з другої половини ХХ століття як відповідь

на нові виклики суспільства. Зауважимо, якщо андрагогічні засади професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування базувалося на міждисциплінарному синтезі теорій і концепцій філософії, менеджменту, психології, андрагогіки.

З огляду на наукові джерела, ми визначили провідні ідеї, які складають основу андрагогічних засад освіти дорослих у США і Канаді. Серед них особливе місце, на думку Дж. Еліаса й С. Мерріам (Elias & Merriam, 2005), належить ідеям: лібералізму, біхевіоризму, прогресивізму, гуманізму, радикалізму та конструктивізму; неперервності, яка розкриває значення та необхідність залучення людини в неперервне навчання; дозволяє задовольнити потреби людини у професійному та особистісному розвитку, саморозвитку та самореалізації; стає основою для активної участі людини в житті суспільства; слугує формуванню її ціннісно-світоглядної позиції; відкритості, пов'язаної зі здатністю освітнього середовища швидко реагувати на ті зміни, що відбуваються у сфері економіки, політики, управління, соціумі; створює передумови до відкритості освітнього процесу; демократизації, що розглядається як потужна сила, що розкриває потенціал людини та сприяє її успіху та щастю, містить цінності активної участі, особистої ініціативи, орієнтують на підтримку свободи, на розвиток як особистості, так і громади й суспільства; випереджального розвитку, які орієнтують систему професійної підготовки фахівців на перебудову змісту освіти, упровадження новітніх технологій та засобів навчання, реалізацію інноваційної моделі навчання.

Основу андрагогічних засад професійної підготовки фахівців складають: теорія андрагогіки та концепція освіти впродовж життя, що базуються на андрагогічному, особистісно-орієнтованому, контекстному підходах.

З позиції андрагогіки, провідна роль у навчанні належить студенту, який є рівноправним суб'єктом навчання. Це є провідною характеристикою андрагогічної моделі навчання, в основу якої покладені провідні положення та принципи андрагогіки, що були сформульовані М. Ноулзом на основі врахування особливостей дорослої людини, яка навчається, та доповнені іншими вченими: усвідомленість цінності та користі навчання; самосвідомість та самоспрямованість дорослого учня; використання суб'єктового досвіду як основи і джерела навчання; контекстність навчання – тісний взаємозв'язок із проблемами сьогодення; практикоорієнтованість та актуалізація результатів навчання; мотивація навчання. Ш. Мерріам (Merriam, 2001) відзначала, що саме ці принципи пояснюють особливості андрагогічної моделі навчання та механізм її реалізації.

Наголошуючи на новизні та новаторстві андрагогічної моделі М. Ноулза, відомий американський науковець Рей Бард зазначає, що вона «...можливо, більше, ніж будь-який інший чинник, змінила роль учня в освіті. Андрагогіка високо цінує життєвий досвід учня і його потребу в самоспрямованості, мотивує учня до навчання, задовольняючи його освітні потреби, залучає учня до вибору змістового наповнення програми та керування навчальним процесом... Навчання протягом життя, компетентнісне навчання, самоспрямоване навчання та контрактне навчання – все це ідеї, пов'язані з андрагогікою» (Bard, 1984; Огієнко та Литовченко, 2014, с. 104).

Привертає увагу визначення самим М. Ноулзом (Knowles, 1980) андрагогічної моделі навчання як сукупності певних елементів, які здатні взаємодіяти між собою та адаптуватися до конкретної ситуації в процесі навчання (с. 418). Учений її представив у вигляді порівняльної таблиці андрагогічної та педагогічної моделей навчання за певними критеріями: самосвідомість, досвід, готовність і орієнтація в навчанні, мотивація, психологічний клімат, планування процесу навчання, визначення потреб, формулювання мети, побудова процесу навчання. Її аналіз дозволив педагогічну модель навчання назвати змістовою моделлю, оскільки вона спрямована на передачу знань, а андрагогічну – процесуальною моделлю, тому що вона дає можливість дорослому учню набути вміння та навички для самостійного навчатися.

Важливим доробком М. Ноулза стало виокремлення етапів навчання, які стали основою як для здійснення процесу навчання, так і для розробки освітніх програм для дорослих, які можуть бути використані у професійній підготовці фахівців публічного управління та адміністрування. Учений запропонував виділяти етапи підготовки, створення сприятливого навчального середовища; забезпечення умов для спільного планування; визначення освітніх потреб; формулювання мети; здійснення планування; реалізації; оцінювання (Knowles, 1980). Особливістю окреслених етапів навчання дорослих стало залучення студентів до реалізації кожного етапу. Саме залучення тих, хто навчається у планування та організацію процесу навчання Д. Хеншке назвав гаслом андрагогічної моделі (Henschke, 2015).

Закцентуємо на важливості створення андрагогічного середовища в процесі професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування, яка передбачає реалізацію ефектів андрагогічної взаємодії, її сутність полягає у створенні позитивного психологічного клімату, застосуванні інтерактивних методів. Відбір методів відбувається на основі

принципів андрагогічного підходу (Кукуев, 2009) з урахуванням того, що комунікація – це розуміння іншого, рефлексія – усвідомлення себе, мислення – виробництво власних думок. Звідси, домінують технологією андрагогічного підходу є інтерактивне навчання, а формою навчання є групова робота. Тому основним методом можна вважати метод аналізу досвіду, а специфічними – організаційно-діяльнісні методи, які орієнтовані на вирішення проблем (моделювання, проектування, рефлексія), діалогові та інтерактивні методи.

У контексті дослідження андрагогічних засад професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування на окрему увагу заслуговує розгляд такого важливого його аспекту, як самоспрямоване навчання (self-directed learning), оскільки, особливо з розвитком електронного навчання, практика самостійного планування й реалізації студентом процесу свого навчання набуває все більшого поширення. Самоспрямоване навчання – один із «ключових елементів, на яких базується андрагогічна модель». Воно здійснюється на основі андрагогічних принципів і розглядається провідними науковцями в галузі освіти дорослих, зокрема М. Ноулзом, С. Брукфілдом, Р. Брокетом, Р. Хіємстрою, Ш. Мерріам, Р. Каффареллою, як процес, у якому учень бере на себе основну відповідальність за визначення своїх потреб у навчанні, формулювання мети, планування, реалізацію та оцінювання навчальної діяльності. Як свідчать результати досліджень Аллана Тафа, одного з перших дослідників цього напрямку, коли ті, хто навчаються, беруться вивчати щось самостійно, вони надзвичайно самоспрямовані (Tough, 1979), оскільки навчання стає невід'ємним від розвитку їх самоспрямованості та незалежності.

Дослідження доводить, що організація професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування на андрагогічних засадах дає можливість формувати в них андрагогічну компетентність, яка займає особливе місце в їх професійній діяльності.

На думку вчених, сучасні уявлення про андрагогічну компетентність мають розглядатися в контексті двох складових. Перша – це знання, уміння, компетентності в предметній галузі. Друга – спеціальні знання, уміння й навички щодо технологій, методів, прийомів і форм роботи з дорослими людьми, а також наявність якостей, що характеризують особистість фахівця, його здатність реалізувати систему принципів, правил, засобів, спрямованих на забезпечення ефективної роботи з конкретною категорією дорослих. Андрагогічна компетентність дозволяє усвідомлювати власні обмеження в професійному розвитку та прагнути

до самовдосконалення на основі неперервного оновлення та вдосконалення професійних знань, умінь, навичок, формування власних підходів щодо виконання професійних функцій.

Зазначимо, що організація професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування на андрагогічних засадах передбачає суб'єкт-суб'єктної взаємодії того, хто навчає, і того, хто навчається, і ґрунтується на їхній співпраці і партнерських відносинах як рівноправних суб'єктів навчального процесу. Вони є рівноправними, активними учасниками освітнього процесу, спільна співпраця яких має бути організована на всіх етапах освітнього процесу: планування, реалізації, оцінювання, корекції. Це сприятиме встановленню суб'єктних, партнерських стосунків між його учасниками через презентацію досвіду, обговорення результатів і перспектив розвитку та можливих ризиків у роботі, які сприятимуть отриманню корисної інформації, знаходженню додаткових ресурсів для збагачення власного досвіду управлінської діяльності, розвитку професійних інтересів та здібностей.

Якщо андрагогічну компетентність розглядати як єдність теоретичної та практичної готовності до виконання своїх професійних функцій, яка характеризує не тільки діяльність, але й самого фахівця як суб'єкта в його самостійної, відповідальної та ініціативної взаємодії зі світом, то тоді можна стверджувати, що андрагогічна компетентність інтегрує професійні та особистісні якості фахівця публічного управління та адміністрування, спрямовує на оволодіння знаннями й цілеспрямоване їх використання у прогнозуванні, плануванні та реалізації діяльності, активізує його на розвиток особистих здібностей, у прагненні до саморозвитку й самореалізації (Огієнко, 2017).

Організація професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування на андрагогічних засадах сприятиме активізації їх пізнавальної діяльності, розвитку самостійного творчого мислення, критичного самооцінювання власної професійної діяльності та визначенню шляхів професійного самовдосконалення.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки: відбулася трансформація державного управління в публічне адміністрування, а згодом і в публічне управління; публічне управління та адміністрування – це сфера, яка пов'язана з вирішенням стратегічних завдань державних органів, підприємств, установ, організацій із урахуванням комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів впливу і тенденцій розвитку в конкурентному середовищі, а також у певній галузі суспільного виробництва і держави в цілому; метою професійної підготовки

таких фахівців стало формування й розвиток нової генерації фахівців публічного управління та адміністрування, шляхом надання поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь, навичок, загальних засад методології наукової і професійної діяльності та інших компетентностей, необхідних для ефективного виконання завдань інноваційного характеру в публічній сфері та бути відповідальними перед суспільством; здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців публічного управління та адміністрування на засадах андрагогічного підходу дозволить розвивати активність, самоспрямованість, спрямовувати майбутніх управлінців на оволодіння знаннями та цілеспрямоване їх використання у прогнозуванні, плануванні й реалізації діяльності, активізувати розвиток професійних та особистісних компетентностей, прагнення до саморозвитку і самореалізації; реалізація професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування на андрагогічних засадах буде сприяти формуванню андрагогічної компетентності, яка інтегрує професійні та особистісні якості майбутнього управлінця, допомагає розробляти й впроваджувати ефективні наукові та організаційні методи та структури управління, спрямовані на вирішення актуальних задач розвитку країни і суспільства.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у визначенні педагогічних умов застосування таких моделі навчання, як модель самоспрямованого, трансформаційного, контекстного навчання; вивчення досвіду розвинених країн щодо професійної підготовки фахівців публічного управління та адміністрування.

ЛІТЕРАТУРА

- Антонова, О. В. (2017). *Стратегічна компетентність державних службовців*. Дніпро: ДРІДУ НАДУ (Antonova, O. V. (2017). *Strategic competence of civil servants*. Dnipro: DRIDU NADU).
- Атаманчук, Г. В. (2006). *Теория государственного управления*. Москва: Омега-Л (Atamanchuk, H. V. (2006). *Public administration theory*. Moscow: Omega-L).
- Бульба, В. Г., Поступна, О. В. (2016). Підготовка магістрів публічного управління та адміністрування: питання підвищення ефективності. Актуальні проблеми державного управління. *Державна служба: аспекти та практики*, 1 (49), 1-7 (Bulba, V. H., Postupna, O. V. (2016). Training of masters of public administration and administration: issues of efficiency. *Actual problems of public administration. Civil Service: Aspects and Practices*, 1 (49), 1-7).
- Ковбасюк, Ю. В., Трощинський, В. П., Сурмін, Ю. П. (2010). *Енциклопедичний словник з державного управління*. Київ: НАДУ (Kovbasiuk, Yu. V., Troshchynskyi, V. P., Surmin, Yu. P. (2010). *Encyclopedic dictionary of public administration*. Kyiv: NAPA).

- Коломоець, Т. О. (2011). *Адміністративне право України. Академічний курс*. Київ: Юрінком Інтер (Kolomoiets, T. O. (2011). *Administrative law of Ukraine. Academic course*. Kyiv: Yurinkom Inter).
- Кукуєв, А. И. (2009). *Андрагогический подход в педагогике*. Ростов-на-Дону: ИПО ПИ ЮФУ (Kukuiev, A. I. (2009). *Andragogical approach in pedagogy*. Rostov-on-Don: IPO PI SFU).
- Мартиненко, В. М. (2010). Демократичне врядування: проблеми теорії та практики. *Публічне управління: теорія та практика*, 1, 16-22 (Martynenko, V. M. (2010). Democratic governance: problems of theory and practice. *Public Administration: Theory and Practice*, 1, 16-22).
- Огієнко, О. І., Литовченко, І. М. (2014). *Андрагогічна модель навчання дорослих: американський контекст*. Київ: НТУУ "КПІ" (Ogienko, O. I., Lytovchenko, I. M. (2014). *Andragogical model of adult learning: the American context*. Kyiv: NTUU "KPI").
- Огієнко, О. І. (2017). Формування андрагогічної компетентності вчителя: зарубіжний досвід. *Освіта Сумщини*, 2, 14-18 (Ogienko, O. I. (2017). Formation of teacher's andragogical competence: foreign experience. *Education of Sumy region*, 2, 14-18).
- Таран, Є. І. (2020). Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*, Т. 31 (70), 2, 33-37 (Taran, E. I. (2020). Correlation of the concepts "public administration", "public administration" and "public administration" in the transformation processes of Ukraine. *Scientific notes of TNU named after V. I. Vernadsky. Series: Public Administration*, 31 (70), 2, 33-37).
- Фоміцька, Н. В. (2019). Методологічні основи підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування в Україні. *Державно-управлінські студії*, 1 (11), 100-112 (Fomitska, N. V. (2019). Methodological bases of training specialists in public administration in Ukraine. *Public Administration Studies*, 1 (11), 100-112).
- Bard, R. (1984). Foreword. In M. S. Knowles (Ed.), *Andragogy in action: Applying modern principles of adult learning*, (pp. ix–xi). San Francisco, California: Jossey-Bass.
- Elias, J. L., & Merriam, S. B. (2005). *Philosophical foundations of adult education* (3d ed.). Malabar, Fl.: Krieger Publishing Company.
- Henschke, J. A. (2015). Focusing on the Six Major Themes in the Global Perspective of Andragogy: a June 2015 Update. *IACE Hall of Fame Repository*. Retrieved from: https://trace.tennessee.edu/utk_IACE-browseall/407/
- Knowles, M. S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Englewood Cliffs: Prentice Hall/Cambridge.
- Merriam, S. B. (2001). Andragogy and self-directed learning: Pillars of adult learning theory. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 89, 3-14.
- Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2004). *Public Management Reform: A Comparative Analysis*. Oxford: University Press.
- Tough, A. (1979). *The adult's learning projects*. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.

РЕЗЮМЕ

Огиенко Елена. Андрагогические основы профессиональной подготовки специалистов по публичному управлению и администрированию.

В статье определены особенности профессиональной подготовки специалистов по публичному управлению и администрированию; сформулированы ее цели и задачи;

раскрыта сущность понятий «государственное управление», «публичное управление», «публичное администрирование»; раскрыты педагогические возможности применения андрагогического подхода и андрагогической модели обучения в профессиональной подготовке специалистов по публичному управлению и администрированию в учреждениях высшего образования; доказана важность формирования у будущих управленцев андрагогической компетентности.

Ключевые слова: государственное управление, публичное управление и администрирование, высшее образование, профессиональная подготовка специалистов по публичному управлению и администрированию, андрагогические основы, андрагогический подход, андрагогическая модель обучения, андрагогическая компетентность.

SUMMARY

Ogienko Olena. Andragogical foundations of professional training of public management and administration specialists.

The article is devoted to the topical problem of the theory and practice of higher education – professional training of public management and administration specialists.

The purpose of the article is to determine the pedagogical possibilities and substantiate the expediency of using the andragogical approach in the professional training of public management and administration specialists.

The stated purpose of the study has led to the choice of the following research methods: methods of theoretical analysis of scientific and methodological literature; definitive analysis, comparison, systematization, generalization – to clarify the state of development of the problem, identify key research concepts, theoretical justification of the use of andragogical approach in the training of public administration and administration.

It is shown that public management is an area that is related to solving strategic tasks of government agencies, enterprises, institutions, organizations, taking into account a set of external and internal factors and trends in a competitive environment, as well as in a particular area of social production and the state as a whole. It is found that the purpose of professional training of public management and administration is formation and development of a new generation of public management and administration, by providing in-depth theoretical and practical knowledge, skills, general principles of methodology of scientific and professional activities and other competences necessary for effective implementation of tasks of an innovative nature in the public sphere and be responsible to society; it is proved that implementation of professional training of future specialists in public management and administration on an andragogical basis will develop the activity, self-direction of future managers, direct them to mastering and purposeful use of knowledge in forecasting, planning and implementation, intensify the development of professional and personal competences, self-realization; the expediency of using the andragogical model of education in the implementation of professional training of public management and administration specialists is revealed; it is shown that application of the andragogical approach will improve the quality of professional training of public management and administration specialists, formation of andragogical competence, which integrates professional and personal qualities of the future manager, helps to develop and implement effective scientific and organizational methods and management structures.

Key words: public management and administration, higher education, professional training of public management and administration specialists, educational-professional program, andragogical basis, andragogic approach, andragogic model, andragogical competence.